

Список використаних джерел

1. Авдєєв Л.Г. Стан та перспективи розвитку професійної орієнтації в Україні : наук.-метод. посіб. для працівників служби зайнятості. Київ : ІПК ДСЗУ, 2002. 64 с.
2. Заплатинська А.Б. Становлення поняття "сенсорна інтеграція" у педагогіці. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. 2013. Вип. 23(1). С. 48-57.
3. Молчанов Д. Теорія сенсорної інтеграції Джин Айрес та її застосування у дитячій нейрореабілітації. *Здоров'я України*. № 18. 2012. С. 42.

Фірка Н.В.,

УДК 371.398

здобувачка другого

(магістерського) рівня вищої освіти,

Державний вищий навчальний заклад

"Ужгородський національний

університет", м. Ужгород

Карабінюк М. М.,

канд. геогр. наук, доцент,

доцент кафедри фізичної географії

та раціонального природокористування,

Державний вищий навчальний заклад

"Ужгородський національний

університет", м. Ужгород

Качайло М.М.,

вчитель географії,

ТОВ "Приватний ліцей

"Гірчичне Зерно", м. Ужгород

ДЕДУКТИВНЕ ЗНАЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ РЕЙДІВ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЕПІЗОДИЧНОГО ПОЗАШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітній процес безперервно зазнає трансформацій, спрямованих на покращення ефективності та цікавості навчання. Сучасний освітній процес – це не лише накопиченням знань, але й здатністю учнів до їхнього застосування в реальних ситуаціях. У цьому контексті велику увагу приділяють вивченню географії як предмету, який сприяє розвитку широкого кола компетентностей учнів. Тут великий акцент робиться на розробку та впровадження новаторських

методів навчання, серед яких особливе місце належить епізодичному позашкільному навчанню [1, 2].

Епізодичне навчання у позашкільній географії відзначається унікальністю та інноваційністю, дозволяючи учням не лише отримувати теоретичні знання, але й осмислено застосовувати їх у реальних ситуаціях. Враховуючи зміни в сучасному соціально-економічному та екологічному середовищі, дослідження ефективності та можливостей епізодичного навчання у географії в контексті позашкільного освітнього процесу стає актуальним та значущим завданням.

Екологічні рейди є одним із ефективних інструментів для вивчення та контролю за станом навколишнього середовища. Це організовані експедиції, під час яких проводяться спеціальні вимірювання та оцінка екологічного стану певного регіону чи об'єкта. Зазвичай, екологічні рейди здійснюють організації, які слідкують за станом довкілля та використовують спеціалізовані прилади для дослідження стану води, повітря та ґрунтів. Однак екологічні рейди може організувати і вчитель географії, щоб учні наочно побачили стан навколишнього середовища [2].

Дедуктивне значення екологічних рейдів полягає в тому, що вони надають можливість здобути конкретні дані та факти, на основі яких можна робити висновки щодо стану довкілля. До екологічного рейду учнів доцільно долучити фахівців із вимірювальними приладами. У такому випадку ефективність та значення екологічного рейду значно зростає.

Основні етапи та елементи дедуктивного процесу під час екологічних рейдів:

1. *Збір інформації.* Під час рейдів здійснюється систематичний збір даних про різні аспекти навколишнього середовища, такі як якість повітря, води, ґрунту, стан рослинного та тваринного світу, наявність забруднюючих речовин, тощо.

2. *Вимірювання та аналіз.* Отримані дані піддаються вимірюванням та аналізу. Наприклад, проводяться вимірювання рівнів забруднюючих речовин, розрахунки біорізноманіття, вивчення ландшафтів тощо. Саме тому в екологічному рейді важлива присутність фахових спеціалістів.

3. *Порівняльний аналіз.* Отримані результати порівнюються з нормативами, стандартами чи попередніми даними. Це дозволяє визначити відхилення від нормальних значень та виявити проблемні зони.

4. *Виявлення причин та наслідків.* Після виявлення відхилень можна робити припущення щодо можливих причин такого стану речей. Наприклад, забруднення води може бути пов'язане із зливанням стічних вод або незаконним викидом відходів.

5. *Формування висновків і рекомендацій.* На основі дедуктивного процесу формулюються висновки щодо стану довкілля та розробляються рекомендації для поліпшення ситуації. Це може включати в себе впровадження заходів з охорони природи, екологічного контролю, а також освітні та інформаційні кампанії.

Таким чином, екологічні рейди важливі для збору фактичної інформації, аналізу та висування висновків, що може слугувати основою для прийняття рішень та розробки стратегій збереження та відновлення природного середовища [2, 3].

Екологічні рейди мають важливе значення для учнів:

1. *Залучення учнів.* Екологічні рейди стимулюють активну участь учнів у вивченні та вирішенні екологічних проблем. Це включає в себе спостереження, збір даних та виявлення екологічних аспектів їхнього середовища.

2. *Навчання через дію.* Учні отримують можливість навчатися, досліджуючи реальні екологічні проблеми в своєму середовищі. Це дозволяє їм застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях та розвивати навички самостійного вирішення проблем [1].

3. *Формування екологічної свідомості.* Участь у рейдах сприяє формуванню екологічної свідомості учнів. Вони стають більш усвідомленими щодо впливу людської діяльності на природне середовище та навчаються відповідальності за стан навколишнього середовища.

4. *Розвиток командної роботи.* Учні працюють у групах для визначення екологічних проблем, вирішення завдань та розробки рекомендацій. Це розвиває навички співпраці та комунікації.

5. *Практичне використання знань.* Екологічні рейди дозволяють учням застосовувати теоретичні знання в практиці. Вони навчаються розпізнавати проблеми, аналізувати їх та розробляти практичні рішення.

6. *Публічне обговорення та взаємодія.* Результати екологічних рейдів можуть служити основою для публічного обговорення та спілкування з іншими учнями, вчителями, батьками та місцевою громадою.

7. *Вплив на середовище.* Заходи, розроблені учнями під час рейдів, можуть мати реальний вплив на поліпшення стану навколишнього середовища в їхньому регіоні.

Таким чином, епізодичне навчання є особливим освітнім підходом, при якому навчальний процес будується навколо конкретних об'єктів, подій, явищ, прикладів чи ситуацій, що допомагають учням краще розуміти та запам'ятовувати навчальний матеріал. Важливим завданням епізодичного навчання з географії є підвищення інтересу учнів до вивчення географії. При цьому, екологічні рейди для учнів є потужним інструментом для підвищення екологічної свідомості та активної участі у вирішенні екологічних проблем.

Список використаних джерел

1. Бабешко О.О. Методика навчання географії. Умань: АЛМІ, 2005. 263 с.
2. Качайло М. М., Лета В. В., Карабінюк М. М. Особливості проведення краєзнавчих досліджень у курсі шкільної географії (на прикладі Закарпатської області). *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 50. С. 84-87.
3. Методика використання краєзнавчого матеріалу на уроках географії та у позакласній роботі. URL: <http://surl.li/soyoq> (дата звернення: 11.10.2023).